

U Zagrebu, 24.08.2016.

OSVRT HRVATSKE UDRUGE ŽENA U PRAVNOJ PROFESIJU NA SASTAV IZBORNIH LISTA POLITIČKIH STRANAKA I DRUGIH PREDLAGATELJA ZA IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Do 13. kolovoza 2016. sve su političke stranke i kandidati predali Državnom izbornom povjerenstvu prijedloge svojih kandidacijskih lista i kandidatura za izbor zastupnika u Hrvatski sabor koji će se održati 11. rujna 2016. g. Državno izborno povjerenstvo zaprimilo je ukupno 177 kandidacijskih lista i kandidatura stranačkih lista, koalicija, neovisnih kandidata te zbirnih lista kandidata predstavnika nacionalnih manjina.

Suprotno našim očekivanjima da će političke stranke ove izbore shvatiti kao svojevrsni popravni ispit kad je u pitanju zastupljenost žena na izbornim listama, analiza koju je napravila Hrvatska udruga žena u pravnoj profesiji (HUZUPP) pokazuje da je situacija gora nego na izborima u studenom 2015. godine.

Od ukupno 177 izbornih lista, njih 54 ili 30% izbornih lista nisu sastavljene sukladno obvezi političkih stranaka i drugih predlagatelja o minimalnoj zastupljenosti svakoga spola od 40%. Ako usporedimo podatke s prošlogodišnjih parlamentarnih izbora kada od 166 izbornih lista njih 20% nije bilo valjano, očito da je i ovaj put potreba da se zadovolje koalicijski i unutarstranački interesi prevagnula pred potrebom da se poštuje zakon.

Ovdje prvenstveno mislimo na dvije najveće političke stranke SDP i HDZ. Unatoč najavama čelnika tih dviju političkih stranaka kako će na nadolazećim izborima poštovati zakonsku obvezu kojom se osigurava jednakomjerna zastupljenost spolova na izbornim listama te isticanju načela ravnopravnosti spolova kao jednog od načela svojih izbornih programa, objavljene izborne liste HDZ-a i SDP-a poražavajuće su.

Od ukupno 11 izbornih lista HDZ na samo dvije liste ima zakonom propisani minimum od 40% žena, dakle ima 82% nevaljanih izbornih lista, dok je SDP po ovom pitanju nazadovao u odnosu na izbore 2015. pa tako od ukupno 10 izbornih lista, njih 6 je nevaljanih. Na izborima 2015. godine SDP je imao 5 nevaljanih od ukupno 10 izbornih lista, dakle SDP ima 60% nevaljanih izbornih lista za predstojeće izbore u rujnu za razliku od 50% nevaljanih izbornih lista za prošlogodišnje izbore.

Ostale nevaljane izborne liste pripadaju manjim političkim strankama pa većina njih s obzirom na svoju političku snagu vjerojatno neće niti prijeći izborni prag.

Tako primjerice Autohtona hrvatska stranka prava nije poštovala kvotu u deset od jedanaest izbornih jedinica, Koalicija HSP, HČSP, ABH i OS nije poštovala kvotu u svih jedanaest izbornih jedinica, HSP dr. Ante Starčević i koalicijski partneri imaju dvije nevaljane izborne liste od ukupno jedanaest, a Hrvatska stranka reda od ukupno četiri ima jednu nevaljanu izbornu listu. Hrvatski laburisti nisu poštovali kvotu u četiri od osam izbornih jedinica, Koalicija HDSSB i HKS u dvije od dvije izborne jedinice, te Neovisna lista Dragutin Dukić u jednoj izornoj jedinici. Stranka razvoja i napretka SRNA također na jedinjoj svojoj izornoj listi nije zadovoljila propisanu kvotu. Hrvatska radnička stranka od ukupno tri izborne liste ima jednu nevaljanu, BDSH jednu od pet izbornih lista, a HBPS dvije od pet dok Blokirani- Deblokirajmo Hrvatsku tri od ukupno šest izbornih lista.

Iako je Državno izborno povjerenstvo i prije predaje izbornih lista izdalo priopćenje o obvezi poštivanja rodne kvote na izbornim listama propisane Izbornim zakonom i Zakonom o ravnopravnosti spolova te prekršajnoj odgovornosti u slučaju nepoštivanja ove obveze, i SDP i HDZ ovu svoju zakonsku obvezu odlučili su zanemariti, iako se obje stranke u svojim programima pozivaju na vladavinu prava i zakona.

Takav nehajan stav u pogledu poštivanja slova zakona političkim je strankama omogućen prvenstveno odlukom Ustavnog suda od 24. rujna 2015. g. kojom je ukinuta odredba Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor koja je propisivala pravnu nevaljanost one izborne liste na kojoj nije zastupljeno najmanje 40% pripadnika svakog spola.

Pri tom je Ustavni sud ukazao kako je Zakonom o ravnopravnosti spolova već predviđena sankcija za predlagatelje izbornih lista koji ne budu poštivali načelo ravnopravnosti spolova u vidu prekršajne odgovornosti s predviđenom novčanom kaznom od 50.000,00 kn.

Ovakvoj situaciji svakako je pridonio i stav DORH-a koji unatoč pozivima Državnog izbornog povjerenstva, Ustavnog suda RH i Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova protiv političkih stranaka - prekršitelja zakona nije pokrenuo prekršajne postupke nakon izbora 2015. godine smatrajući kako se sankcija predviđena Zakonom o ravnopravnosti spolova ne može primijeniti zbog kršenja odredbi Izbornog zakona.

HUZUPP je u svojim ranijim osvrtima već ukazao na neprihvatljivost ovakvog stava i iznosio svoje tumačenje relevantnih zakonskih odredbi pa ostaje jedino nada da će DORH nakon ovih izbora preispitati svoje stajalište.

U svakom slučaju ono što je jedino prilično sigurno jest da će slika novog saziva Hrvatskog sabora u pogledu zastupljenosti žena u njemu biti gora nego prošlog koliko god smo mislili da to nije moguće.

U nastavku slijedi tabelarni prikaz poštivanja zakonske odredbe o zastupljenosti najmanje 40% žena na listama po izbornim jedinicama.

IZBORNA JEDINICA	UKUPAN BROJ LISTA	ZASTUPLJENO 40% ŽENA	NIJE ZASTUPLJENO 40% ŽENA	NEVALJANIH LISTA U %
I. IZBORNA JEDINICA	19	15	4	21%
II. IZBORNA JEDINICA	15	10	5	33%
III. IZBORNA JEDINICA	17	15	2	12%
IV. IZBORNA JEDINICA	17	13	4	24%
V. IZBORNA JEDINICA	15	10	5	33%
VI. IZBORNA JEDINICA	18	10	8	44%
VII. IZBORNA JEDINICA	18	12	6	33%
VIII. IZBORNA JEDINICA	17	12	5	29%
IX. IZBORNA JEDINICA	13	8	5	38%
X. IZBORNA JEDINICA	14	8	6	43%
XI. IZBORNA JEDINICA	14	10	4	29%
UKUPNO	177	123	54	30%

Hrvatska udruga žena u pravnoj profesiji

Odbor za legislativu

Vanja Joka Brkljačić, predsjednica odbora
Andrijana Kalić Boroje, članica odbora